

**VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE INSTEMMING MET HET
SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 31 MEI 2021 TUSSEN DE FEDERALE STAAT, DE
VLAAMSE GEMEENSCHAP, DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP, HET WAALSE
GEWEST EN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
BETREFFENDE BIJZONDERE VERWERKINGEN VAN PERSOONSGEGEVENS MET
HET OOG OP HET OPSPOREN EN ONDERZOEKEN VAN CLUSTERS EN
COLLECTIVITEITEN, MET HET OOG OP DE HANDHAVING VAN DE VERPLICHTE
QUARANTINE EN TESTING EN MET HET OOG OP HET TOEZICHT OP DE
NALEVING DOOR DE BEVOEGDE SOCIAAL INSPECTEURS VAN DE MAATREGELEN
OM DE VERSPREIDING VAN HET CORONAVIRUS COVID-19 TEGEN TE GAAN OP
DE ARBEIDSPLAATSEN**

A. Algemene toelichting

1. SITUERING

Op 11 maart 2020 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) de uitbraak van het SARS-CoV-2 virus uitgeroepen tot een pandemie. Het SARS-CoV-2 virus is een zeer besmettelijk virus dat de ziekte COVID-19 veroorzaakt.

Ook België bleef niet gespaard van deze pandemie.

Zowel het contactonderzoek als de handhaving van de quarantaine en testing door de bevoegde gefedereerde entiteiten en de handhaving van de coronamaatregelen op de arbeidsplaats door de bevoegde sociaal inspecteurs spelen een belangrijke rol in de bestrijding van de COVID-19-pandemie.

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (hierna ook verkort: RSZ) speelt een belangrijke ondersteunende rol in de strijd tegen het coronavirus COVID-19.

In opdracht van de bevoegde gefedereerde entiteiten (verwerkingsverantwoordelijken) verkrijgt de RSZ zowel bepaalde besmettingsgegevens uit Gegevensbank I als bepaalde PLF-gegevens in het bijzonder met tewerkstellingsgegevens.

Deze verrijking stelt de bevoegde gefedereerde entiteiten in staat om besmettingshaarden op de werkvloer beter te detecteren en waar nodig sneller op te treden en faciliteert de handhaving van de verplichte quarantaine en testing. De RSZ levert ook anonieme statistieken aan voor beleidsverantwoordelijken en onderzoekers.

Onverminderd de politionele handhaving, staan de sociaal inspecteurs ook in voor het toezicht op de naleving van de 'COVID'-maatregelen op het werk. Ter ondersteuning van dit toezicht, worden bepaalde PLF-gegevens verrijkt met tewerkstellingsgegevens.

De doelstelling van het voorliggende samenwerkingsakkoord betreft de uitwerking van een rechtszeker en rechtsgeldig juridisch kader voor deze ondersteunende verwerkingen van persoonsgegevens door de essentiële elementen van deze verwerkingen te bepalen.

Een decretale instemming met het samenwerkingsakkoord is nodig overeenkomstig het artikel 92bis¹ van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, omdat het samenwerkingsakkoord bepalingen bevat die de Belgen persoonlijk binden.

¹ De akkoorden die betrekking hebben op de aangelegenheden die bij decreet worden geregeld, alsmede de akkoorden die de Gemeenschap of het Gewest zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, hebben eerst gevolg nadat zij instemming hebben verkregen bij decreet. De akkoorden die betrekking hebben op de aangelegenheden die bij wet worden geregeld, alsmede de akkoorden die de Staat zouden

2. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gaf advies op 10 mei 2021.

De Raad geeft aan geen bezwaar te hebben tegen de teksten van het voorontwerpdecreet en het samenwerkingsakkoord, zij het dat elke disproportionele inbreuk op de bescherming van de privacy van de burger (door het delen van zijn persoons-, gezondheids- en tewerkstellingsgegevens) ernstig onderzocht en desgevallend weggewerkt moet worden.

Over de bredere thematiek van het detecteren van mogelijke besmettingen met het coronavirus in de werkcontext, formuleert de raad nog de volgende aanbevelingen:

- De Raad heeft begrip voor controles op het naleven van de coronamaatregelen op werkplekken, maar hoopt wel dat hierbij gepaste prioriteit gaat naar het opsporen van mogelijke misbruiken en dat controles in sectoren die actief moeten blijven (zoals de brede sector van zorg en ondersteuning) de werkzaamheden niet verhinderen.
- De Raad waarschuwt voor te eenvoudige conclusies over causaliteit tussen clusters van besmettingen en de werkplek wanneer blijkt dat meerdere personen die op eenzelfde plek aan de slag zijn, besmet zijn met het coronavirus. Grondig onderzoek naar de effectieve plaats van de opgedane besmetting blijft nodig. De raad maant ook aan tot goed onderbouwde en correcte communicatie over besmettingshaarden en clusters.
- Een goed overlegd en geïnformeerd preventiebeleid blijft belangrijk om te voorkomen dat besmettingen op de werkplek zich voordoen. De 'generieke gids om de verspreiding van COVID-19 op het werk tegen te gaan' (en de daarvan afgeleide sectorprotocollen) moeten onverkort blijven gelden.

3. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTSCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: VTC) bracht op 11 mei 2021 haar advies nr. 2021/33 uit over het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

In reactie op het advies van de VTC kan het volgende worden meegedeeld:

De VTC is van oordeel dat de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid voor het koppelen van de persoonsgegevens uit de gegevensbank PLF met de tewerkstellingsgegevens voor de sociale inspectie (doeleinde opgenomen in artikel 4 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord) een mededeling krijgt van een te grote groep persoonsgegevens.

De gefedereerde entiteiten moeten op basis van de gegevens van het PLF bepalen of de betrokkene werknemer of zelfstandige is en alleen van die personen gegevens aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid bezorgen, of hiervoor moet een TTP of dienstenintegrator worden ingeschakeld (randnummer 28). Hier moet worden opgemerkt dat de KSZ tussenkomt voor deze verwerking, zoals ook expliciet vermeld in de beraadslaging IVC nr. 20/178 van 1 december 2020, zoals gewijzigd op 18 januari 2021. Vooraleer de PLF-gegevens verder gekoppeld worden aan tewerkstellingsgegevens wordt eerst nagegaan of de betrokkene gekend is als actieve werknemer of zelfstandige. Indien dit niet het geval is, gebeurt geen koppeling en stopt de verwerking. In de commentaar bij artikel 4 wordt dit nader toegelicht.

kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, hebben eerst gevolg nadat zij instemming hebben verkregen bij wet.

De VTC leidt uit de algemene toelichting bij het ontwerp van samenwerkingsakkoord af dat de noodzaak van het koppelen van de PLF-gegevens aan de tewerkstellings-, identificatie- en verblijfsgegevens nog moet worden afgeleid uit een onderzoek dat dient vermeld te worden in een GEB (Gegevensbeschermingseffectbeoordeling). De VTC wijst erop dat als een GEB verplicht is, deze moet worden uitgevoerd voordat de verwerking kan gestart worden (randnummer 40). Er kan worden bevestigd dat een GEB zal worden uitgevoerd vooraleer de verwerking wordt uitgevoerd.

De VTC vraagt in zijn advies om de transparantiemaatregelen verder uit te werken in het ontwerp van samenwerkingsakkoord (randnummer 61). Hierop wordt niet ingegaan, gelet op het overschrijfverbod van verordeningen. De verplichtingen inzake transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkenen zijn al geregeld in artikel 12 e.v. van de AVG en berusten bij de verwerkingsverantwoordelijken, ieder wat hun bevoegdheden betreft.

Naar aanleiding van het advies van de VTC worden volgende wijzigingen aangebracht aan het samenwerkingsakkoord:

- Tewerkstellingsgegevens wordt verduidelijkt (randnummer 31, 37, 42). Dit was eveneens een opmerking van de GBA (cfr. infra). Een definitie van tewerkstellingsgegevens is opgenomen (cfr. artikel 1, 12°);
- De ontvangers en de verwerkingsverantwoordelijken worden in artikel 2, §1 en 3, §1 verduidelijkt (randnummer 44 en 66). Dit was eveneens een opmerking van de GBA (cfr. infra). In artikel 3, §5, wordt eveneens in de mogelijkheid voorzien van doorgifte van de resultaatsgegevens aan de lokale overheden/politiediensten.

4. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE GEGEVENSBESCHERMINGSAUTORITEIT

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: GBA) heeft op 6 mei 2021 haar advies nr. 66/2021 uitgebracht over het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

Naar aanleiding van het advies van de GBA werden volgende wijzigingen aangebracht aan het ontwerp van samenwerkingsakkoord:

- M.b.t. doeleinde

In artikel 2, §1, en artikel 3, §1, van het samenwerkingsakkoord werd verduidelijkt dat het ondersteunen van het opsporen en onderzoeken van clusters en collectiviteiten gebeurt 'met het oog op de bestrijding van de verspreiding van COVID-19' zoals gevraagd door de GBA (cfr. randnummers 15 en 30).

- M.b.t. categorieën van persoonsgegevens

Een definitie werd in het samenwerkingsakkoord toegevoegd om de identificatiegegevens (cfr. artikel 1, 10°), de verblijfsgegevens (cfr. artikel 1, 11°) en de tewerkstellingsgegevens (cfr. artikel 1, 12°) te verduidelijken, zoals gevraagd door de GBA (cfr. randnummer 13, 19, 20, 34, 37 en 59). In de definitie wordt eveneens verduidelijkt waar deze gegevens vandaan komen en wie deze gegevens verstrekt (cfr. randnummer 18, 33 en 55).

In artikel 2, §1, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord worden de woorden 'contact- en verblijfsgegevens' verwijderd (randnummer 19). De adresgegevens die uitzonderlijk worden gebruikt voor de correcte identificatie van de betrokkenen vallen onder de nieuwe definitie van 'identificatiegegevens', de genoemde contactgegevens bevatten alleen contactgegevens van de contactpersonen van de bouwplaats/arbeidsplaats indien

verplichte aanwezigheidsregistratie en werden geïntegreerd in de nieuwe definitie van 'tewerkstellingsgegevens'.

In artikel 3, §1, werd het woord 'contactgegevens' verwijderd. Ook hier betreft het alleen de contactgegevens van de contactpersonen van de werkplaats indien er een verplichte aanwezigheidsregistratie is. Deze gegevens werden geïntegreerd in de definitie van 'tewerkstellingsgegevens' (randnummer 36).

Om dezelfde reden wordt in artikel 4, §1, het woord 'contactgegevens' verwijderd. (randnummer 58).

In artikel 3, §3 werd de mogelijkheid om de gegevens, opgenomen in artikel 3, §2, te kunnen wijzigen of aan te vullen bij uitvoerend samenwerkingsakkoord verwijderd (randnummer 43).

- M.b.t. verwerkingsverantwoordelijken

In artikel 2, §1, en artikel 3, §1, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord worden de verwerkingsverantwoordelijke 'bevoegde gefedereerde entiteiten' nader verduidelijkt. In de artikelsgewijze toelichting bij het samenwerkingsakkoord wordt eveneens verwezen naar de toepasselijke regelgeving (randnummer 22 en 38).

- M.b.t. bewaartermijnen

In artikel 2, §3, werden een tweede, derde en vierde lid toegevoegd die enerzijds verduidelijkt dat zowel alle gegevens die de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid ontvangt met het oog op de koppeling als de aangemaakte set van gegevens geïntegreerd worden door deze paragraaf en anderzijds de bewaartermijnen van de verschillende gegevens (identificatie- en tewerkstellingsgegevens RSZ, resultaatsgegevens RSZ) door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid verduidelijkt (randnummer 26). Naast de verduidelijking van de bewaartermijn van de gegevens door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid wordt eveneens de bewaartermijn van de resultaatsgegevens door de bevoegde gefedereerde entiteiten en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten aangewezen agentschappen verduidelijkt. Hier werd een bewaartermijn van 90 kalenderdagen na de ontvangst van deze verrijkte gegevens genomen. Deze termijn is noodzakelijk voor het contactonderzoek gezien besmettingen binnen een termijn van 90 kalenderdagen niet worden geregistreerd als een nieuwe besmetting (randnummer 28).

In artikel 3, §4, wordt, gelijkaardig als bij de wijzigingen van het artikel 2, §3, een tweede en derde lid toegevoegd die enerzijds de door de paragraaf geïntegreerde gegevens verduidelijkt en anderzijds de bewaartermijnen van de verschillende gegevens door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid verduidelijkt (randnummer 45). Naast de verduidelijking van de bewaartermijn van de gegevens door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid wordt eveneens de bewaartermijn van de resultaatsgegevens door de bevoegde gefedereerde entiteiten en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten aangewezen agentschappen voor het doeleinde 'opsporen van clusters en collectiviteiten om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te bestrijden' verduidelijkt. Hier werd, zoals in artikel 2, §3, een bewaartermijn van 90 kalenderdagen na de ontvangst van deze verrijkte gegevens genomen. Deze termijn is noodzakelijk voor het contactonderzoek gezien besmettingen binnen een termijn van 90 kalenderdagen niet worden geregistreerd als een nieuwe besmetting (randnummer 47). Over de bewaartermijn voor het doeleinde 'handhaving van de verplichte quarantaine en testing' had de GBA geen opmerkingen.

Gelijkaardig als in artikel 2, §3, en artikel 3, §4, wordt in artikel 4, §4 een tweede en derde lid toegevoegd die de door de betrokken paragraaf geïntegreerde gegevens verduidelijkt en de bewaartermijn van de verschillende gegevens door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid verduidelijkt (randnummer 65).

De term 'verwijderd' wordt in artikel 2, §3, en artikel 3, §4, vervangen door de term 'vernietigd' (randnummer 27 en 46).

Naast de aangebrachte wijzigingen kan volgende opmerking worden gemaakt in reactie op het advies van de GBA:

Op de vraag van de GBA om in artikel 2, §1, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord het woord 'identificatiegegevens' te verwijderen wordt niet ingegaan. De identificatiegegevens zijn immers noodzakelijk om een koppeling te kunnen maken met de correcte betrokkenen (randnummer 19). Om dezelfde reden wordt evenmin ingegaan op het advies van de GBA om het woord 'identificatiegegevens' te verwijderen in artikel 3, §1 (randnummer 36) en artikel 4, §1 (randnummer 58).

5. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft op 17 mei 2021 zijn advies nr. 69.356/VR uitgebracht over het voorontwerp van decreet.

Volgende gevolgen werden gegeven aan het advies van de Raad van State op het ontwerp van samenwerkingsakkoord:

- M.b.t. gegevensbescherming

Een definitie werd in het samenwerkingsakkoord toegevoegd van identificatiegegevens (artikel 1, 10°), tewerkstellingsgegevens (artikel 1, 12°) en verblijfsgegevens (artikel 1, 11°) (randnummer 11.3.1). (cfr. ook supra opmerking GBA).

De Raad van State wijst er in zijn advies op dat momenteel geen norm met de waarde van wet bestaat die bepaalt welke gegevens meegedeeld moeten worden via het PLF en verwerkt worden in het kader van de databank PLF, wat nochtans vereist is krachtens het legaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 22 van de Grondwet. Hierdoor is het niet mogelijk om na te gaan of de in artikel 3, §2, en 4, §2, van het samenwerkingsakkoord opgesomde gegevens overeenkomen met de gegevens opgenomen in de gegevensbank PLF (randnummer 11.3.2). Hieraan kan via dit samenwerkingsakkoord moeilijk worden geredieerd. Aan deze opmerking van de Raad van State zal tegemoet worden gekomen via een toekomstige PLF-wet.

De Raad van State merkt, net als de GBA, op dat het 'wijzigen' of 'aanvullen' van de gegevens, vermeld in artikel 3, §2, van het ontwerp van samenwerkingsakkoord niet kunnen bij uitvoerend samenwerkingsakkoord (randnummer 11.3.3). Om deze reden worden de woorden 'wijzigen' en 'aanvullen' verwijderd uit artikel 3, §3. Het woord 'verduidelijken' wordt gewijzigd in 'concretiseren' om nauwer aan te sluiten bij de terminologie gehanteerd door de Raad van State.

De Raad van State wijst op het advies van de GBA met betrekking tot de bewaartermijn van de persoonsgegevens door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (randnummer 11.4.1). De artikelen 2,§3, 3,§4 en 4,§4 werden verduidelijkt naar aanleiding van het advies van de GBA (cfr. supra).

De Raad van State merkt eveneens op dat de bewaartermijn die geldt voor de bevoegde gefedereerde entiteiten in artikel 2, §3, tweede lid en 3, §4, tweede lid, verduidelijkt moet worden, gezien het artikel 15 van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 waarnaar nu verwezen wordt, verschillende bewaartermijnen bepaalt (randnummer 11.4.2). Deze bewaartermijn werd naar aanleiding van het advies van de GBA (cfr. supra) verduidelijkt en vastgesteld op 90 kalenderdagen na ontvangst van de verrijkte persoonsgegevens.

De Raad van State stelt dat de artikelen 2 en 3 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord moeten worden aangevuld zodat het mogelijk wordt om nauwkeurig aan te geven welke categorieën van personen toegang hebben tot de verwerkte gegevens (randnummer 11.5). In het artikel 2 wordt een paragraaf 4 ingevoerd en in het artikel 3, een paragraaf 6 waarin de toegang in algemene bepalingen wordt vastgelegd. Voor de verwerking 'met het oog op de handhaving van de verplichte quarantaine en de testing' is in artikel 3, §5, voorzien in de mogelijkheid van doorgifte van de resultaatgegevens. Er wordt niet ingegaan op de vraag van de Raad van State om in het dispositief een gedetailleerde afbakening te voorzien van de categorieën van personen die toegang hebben.

Er zal, in reactie op de opmerking van de Raad van State (randnummer 12) worden toegezien dat de GEB wordt uitgevoerd, vooraleer de wetgevende vergadering instemt met het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

De verwerkingsverantwoordelijke 'bevoegde gefedereerde entiteiten', vermeld in artikel 2 en 3 worden duidelijker omschreven in het dispositief van het ontwerp van samenwerkingsakkoord (randnummer 14.1). In de artikelsgewijze toelichting wordt eveneens verwezen naar de toepasselijke regelgeving. Dergelijke vraag werd eveneens gesteld door de GBA en de VTC (cfr. supra).

De Raad van State merkt op dat, in artikel 2, verduidelijkt moet worden dat de wetenschappelijke of statistische studies zullen gevoerd worden op basis van geanonimiseerde gegevens en stelt dat de instellingen moeten worden aangewezen die met dergelijke opdracht belast zullen worden (randnummer 14.2). In artikel 2, §3, derde lid, is een verduidelijking opgenomen, waardoor duidelijk blijkt dat het om geanonimiseerde gegevens gaat. Het is echter niet mogelijk om in het ontwerp van samenwerkingsakkoord de instellingen aan te wijzen die belast zijn met wetenschappelijke en statistische studies. Een nominatieve aanduiding is ook niet wenselijk.

- Andere

De foutieve verwijzing in artikel 3, naar artikel 7, §§1, 2, 3 en 5 van het samenwerkingsakkoord van 24 maart 2021 werd gecorrigeerd tot een verwijzing naar artikel 7, eerste, tweede, derde en vijfde lid van hetzelfde samenwerkingsakkoord (randnummer 15).

De Raad van State wijst erop dat de retroactieve inwerkingtreding van het artikel 4, dat uitwerking krijgt met ingang van 12 januari 2021, ongeoorloofd is, daar het op grond van de in dat kader verwerkte gegevens mogelijk wordt om, in voorkomend geval, personen strafrechtelijk te bestraffen die de maatregelen ter beperking van de verspreiding van het coronavirus op de arbeidsplaatsen niet naleven (randnummer 16). Het artikel 7 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord werd aangepast, waardoor het artikel 4 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord niet meer retroactief in werking treedt.

B. Toelichting bij de artikelen

De artikelen van het instemmingsdecreet spreken voor zich.

Voor een bespreking van de artikelen van het samenwerkingsakkoord wordt verwezen naar de toelichting bij het samenwerkingsakkoord.